

• DOMOLJUB •

Izhaja zvečer vsak prvi
in tretji četrtek meseca.
Ako je ta dan praznik,
izide dan poprej. Cena
mu je 80 kr. na leto.
Inserati se sprejemajo in
plačujejo po dogovoru.

Slovenskemu ljudstvu
v poduk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo:
Uredništvu „Domoljuba“,
Ljubljana, Semeniške ulice
št. 2. Naročnina in inserati
pa: Upravništvu „Domo-
ljuba“, Ljubljana, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Štev. 5.

V Ljubljani, dné 5. marca 1903.

Leto XVI.

1878

1903

Slava Leonu XIII!

(Ob 25 letnici papeževanja.)

Zakaj tako vna, vna modovi
 Po trju katoliškem tam.
 Zakaj tako sune, sune pasovi,
 Zakaj se zimi Petrov brum?
 Leonu sava, vsi sune pasovi,
 Leonu sava, vsi pase modovi.

Oj dan je naves napeta Leona,
 Doživel Petrove je dni.
 Četr stoletja, kar mu trojna krona,
 Tava pava mu tazi.
 Četr stoletja — našo je to prona,
 Četr stoletja — sturka toiga toba!

Četr stoletja Leon modro vada,
 Vesoljne Cerkev je zastir,
 In od izroka piasno to zapada
 Izstanja svetu tozji mir
 In naučevst izstanja izrešena,
 Da vsi snu v Bogu nasem ljudstvo stio!

Četr stoletja — leta trona, toja,
 Trojlenja leta in skoti —
 Kaj pac toč je, Leon, naša Troja
 Beseba v temni tlosti,
 In čula toč molitve Troje vere
 In čula toč je soize nekateri!

Bolesti mnoga, mnoga je zasmeha
 Leonu ranilo srca,
 Za sio, bogastvom množica se peha,
 Za Cerkev in Boga ne ve,
 In kar se ve, v brezumnem srdu kalne,
 Ah, Bog, kako so mnoge duše bolne!

In zamislilo mnogokdaj neurje,
 Razsajal divji je vihar
 In budal jug je in pihale burje,
 Na bradu stal je Oj krmar —
 Po morju plaval je Cerkev ladja,
 Kdo naj resitve iz vodi se nadja?

Ve toj se, ljudstvo! Leon tvoj krmar je,
 Ljrt pogled mu je v nebo,
 In z neba sije svet mu lepše zarje
 In zmage svet stoji krepko:
 Iz Srca božjega pogum mu lije
 In morskca svetla vzor mu je Marije!

Ve toj se, ljudstvo, Leon Cerkev vodi,
 Zastoj je ves sovražni trup
 Zastoj hrume zoper Njega narodi,
 Nakielni prazni, prazen up!
 Naj zmuzi svet se tudi s pekla vrati,
 Z Leonom Kristus je in božja Mati!

Z Leonom Kristus je in božja Mati!
 Četr stoletja čiča tam,
 Ka v let vedarnih taves zarji čiči
 Petaja Leon v Petrov brum,
 In čiča Him in čiča vsa daljama
 In čiča sirmi svet — Leonu sava!

Četrto stoletje,

Solnce, ki je v torek vzšlo nad Rimom, je našlo 93letnega starčka na Petrovi stoliči klečečega v tisti cerkvi, v kateri je bil pred 25 leti kronan za papeža. In ko se je prikazala v cerkvi sv. Petra bleda podoba tega starčka, ovenčana z zlato tiaro, blagoslavlja je na desno in levo, zašumelo je po

ogromni prestolnici krščanstva, zagromelo je iz šestdeset tisoč grl, zabučalo v vseh jeziki, da je odmevalo pod prostrano kupolo: Živel Leon XIII! Iz dna krščanskih src kipela je pa proti nebu vroča zahvala, da je Vsemogočni dalnasledniku svetega Petra v taki starosti tako krepkemu in čvrstemu obhajati svoj jubilej, z zahvalo pa je bila sklenjena pristrčna molitev: ohrani ga, Gospod, oživljaj ga in osreči ga na zemlji, in ne daj ga v roke njegovih sovražnikov!

Petindvajsetletna vlada je v življenju vladarjev nekaj nenavadnega. Kaj še le pri papežu, ki je v 68. letu sprejel tiaro na svojo glavo in kot slaboten starček vzel v roke krmilo svete cerkve. „Niti tri leta ne bo vladal Leon“, tako je prorokoval eden izmed kardinalov po izvolitvi. Danes je izmed kardinalov, ki so ga volili, samo eden med živimi! Pota božje previdnosti so čudovita. Brez dvoma je delo božje previdnosti, da se je to dragoceno življenje v tako slabotnem telesu po tako vsestranskem, napornem delovanju toliko časa ohranilo. Zato ni čuda, ako v teh dneh ves katoliški

svet najpristrčneje častita očetu krščanstva in prosi Doga, naj starčka na prestolu svetega Petra v viharjih naše dobe podpira s svojo mogočno roko in ga še dolgo ohrani sv. cerkvi!

Četrto stoletje! Samo dva prednika Leonova sta videla ta dan; prvi: Peter — in zadnji — Pij IX.

Ako odpremo knjigo njegovega dolgega življenja in njegovega delovanja, potem nam vsak list v tej knjigi govori o tem, koliko blagoslova je prineslo Leonovo pastirovanje v tej dolgi dobi svete cerkvi. Ni naš namen, danes podrobneje opisavati tega izrednega moža delovanje; saj smo to v „Domoljubu“ obširneje storili lansko leto. Pri tej priliki opozarjamo na ta spis in pripomnimo kratko še sledeče:

Leona XIII. brez pretiravanja smemo imenovati največjega moža našega časa.

Vzel je v roke krmilo Petrove ladije v silno razburjenih časih. „Razbrzdanost v mišljenju, govorjenju, pisanju in branju je zagnila duhove v veliko temo“ pravi Leon XIII.

Naval na katoliško cerkev je nekaj desetletij sem splošen. „Proč od Rima!“ — ta klic se vedno bolj divje razlega. Kako bo 70letni starček in danes 93letni od vseh strani preganjano in zasramovano cerkev varno in zmagonosno vodil? To vprašanje je bilo upravičeno pred 25. leti in je še danes. — In vendar jo je vodil in jo vodi — varno in

Papež Leon XIII. v slovesni opravi.

zmagonosno! Kdo ne bi občudoval te krepke roke osivelega krmarja?

Naše občudovanje raste, če se ozremo nanj kot mašnika. Zopet ne rečemo preveč, če trdimo: **Leon je uzor katoliškega duhovnika.** Od katoliškega duhovnika se zahteva čistejše, popolnejše, svetejše življenje kot od drugih vernikov. Kaka čast za katoliško cerkev, da stoji njej na čelu mož, za katerega naslov „sveti oče“ ni samo ime, temveč resnica. Naš papež je uzor nedolžnosti, brezmadežnosti, svetosti, že samo njegov izgled sam vzgaja ljudi za Boga in za nebesa.

V Leonu občuduje svet nadalje **velikega državnika.** Že njegovi predniki so spoznali v njem veliko nadarjenost za državljanske posle in mu zato izročali najvažnejše in najodgovornejše državne službe. Kot papež je imel brezštevilnokrat priliko pokazati svetu bogastvo svoje državljanske modrosti. In kaj je tisto, ki njega kot državnika tako povzdiguje nad druge? To, da je njegovo državljansko postopanje odkrito in pošteno in ne išče skrivnih potov svetne diplomacije.

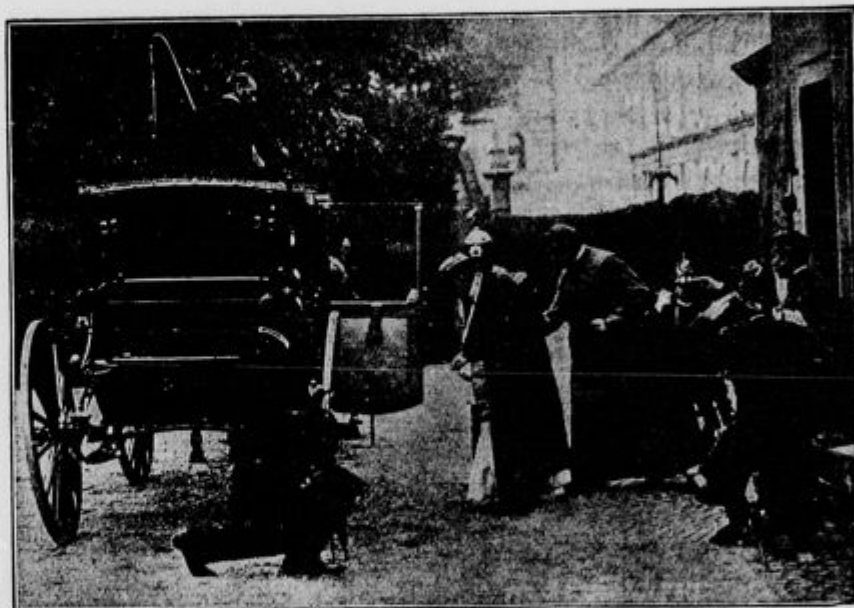
Velik je Leon dalje kot **učenjak** — res „lumen de coelo“ — luč z neba. Nadarjen pesnik, učen modroslovec in bogoslovec tekmuje on s prvimi učenjaki sedanje dobe. Pa tudi sicer je on velik pospeševatelj vede in znanosti; dokaz temu je to, da je odprl bogato vatikansko knjižnico vsem učenjakom in jim dal dragocene rokopise v njej na razpolago.

Kdo ne bi visoko cenil tako učenega papeža? To spoštovanje pa je še večje pri tistih, ki so tako srečni, da osebno poznajo Leona XIII. Vsi soglašajo v sodbi: **Leon je najljubeznivejši papež.** Ne le vladarje in kneze, tudi delavce in posle, ne le mogočne in bogate, tudi zatirane in revne, ne le učene in izobražene, tudi neučene in priproste, ne le katoličane, tudi drugoverce oklepa z enako očetovsko ljubeznijo. Zato

mu po pravici gre ime: **pravi oče**; saj za svoje dobro, katoliško ljudstvo žrtvuje trud in denar, čas in spanje, zdravje in življenje; skratka: vse. Za cerkev živi, za cerkev umrje.

Pa še nekaj ne smemo pozabiti. Prav posebno visoko spoštovanje si je pridobil Leon XIII. kot **socialni papež.**

Kakor je bilo zaničevanje katol. cerkve splošno, tako se je tudi vse klanjalo liberalnemu načelu: mogočnejši gospoduj nad slabejšim! Kaj je brigalo gospodujoče liberalne sloje trpljenje nižjih slojev? Celo krotki poskusi, da bi si delavski stanovi z združevanjem zboljšali svoje žalostno stanje, so jim bili preveč. Zatirali so jih v kali. V

Papež se pelje na izprehod po vatikanskih vrtovih.

tem hudem času je Leon povzdignil svoj glas in ta glas je oznanjal pravico — zatirancem. Svet je strmel, ko je čul s papeževega prestola oznanjati evangelij trpinov in zato je nadel Leonu ime: papež delavcev. Med vsemi vladarji sveta je Leon edini umel odločilno misel naše dobe — socialno misel. In ako je danes socialno delovanje po svetu in tudi med nami Slovenci tako probujeno, ako se danes res dela za blagor in rešitev delavskih stanov, je to v najvišji meri zasluga sedanjega vrhovnega poglavarja katol. cerkve Leona XIII.

Naposled kot Slovenci še nekaj ne smemo prezreti. Leon XIII. je tudi velik

prijatelj Slovanov. V premnogh okrožnicah je pokazal, kako ljubi Slovane, vselej je spoštoval stare pravice Slovanov v bogoslužji, proslavil nam je sv. brata Cirila in Metoda itd. Najbolj srčna želja njegovega srca pa je, da bi se razkolni bratje slovanski povrnili nazaj v hlev Petrov. On je izrekel znamenite besede, da je Slovane božja previdnost v prihodnjih časih prihranila za posebne namene. Bog daj, da bi se izpolnila želja sv. Očeta! Vsi vemo, da je za Slovane rešitev v slogi. Sloge pa ne bo, dokler nismo edini v prvi stvari: v pravi veri. Leon XIII. hoče, da smo močni, zato nas kliče, da se zedinimo v veri. Kdor napada versko edinstvo, bije samega sebe, je nasprotnik narodove sreče, je sovražnik naše prihodnosti. Zato naj zlasti zdaj ob jubileju velikega prijatelja Slovanov vre iz naših src vroča molitev k Vsemogočnemu: Naj se zedinjo bratje Slovani v duhu velikega Leona, v blagor svoj in blagor vsega krščanstva!

To je Leon XIII! To je njegovo delo! Ne pozabimo: vse to je storil slaboten starček od 68. do 93. leta svoje dobe, oropan vse svetne oblasti, zasmehovan in preganjan od rimskih nasilnikov, zaprt v zidove vatikanske! L. 1878 so mislili laški državniki, da je papeštvo poraženo za vselej, a l. 1903. morajo priznati sami njegovi sovražniki, da je rimski papež „ena prvih prikazni stoletja“!

Opravičeno se klanja svet velikemu Leonu, klanja svet katoliški in nekatoliški. Tako mogočna je njegova beseda, tako izredna njegova prikazen, tako silna njegova veljava!

In mi Slovenci? Majhni smo, revni smo, neznatni smo, a za Leona smo prebogati na ljubezni in spoštovanju! Do zadnje kočice se glasi te dni klic: Slava Leonu! Do zadnje kočice? Ali niso sinovi slovenskega naroda v srcu Slovenije. v beli Ljubljani, odrekli ravno te dni udeležbo pri proslavi njegove petindvajsetletnice? Da odrekli so jo neki zaslepljenci, a to niso sinovi slovenskega naroda, ki je vedno čutil katoliško in bil od pamtiveka udan sveti stolici! To niso Slovenci, ki ne ljubijo svetega Očeta, ki ne spoštujejo velikega Leona!

Slovenski narod stoji v svoji ogromni večini v prvih vrstah med častivci Leona.

Glas zadnjega katoliškega Slovenca doni v mogočnem zboru narodov navdušeno:

**Bog živi krmarja ladije sv. Petra,
Bog ohrani slavno vladajočega
velikega Leona XIII.!**

Iz Kranja se nam piše: Umrl je na Kupi po noči posestnik in cerkveni ključar Lovrenc Lokar. Ž njim je legel v grob eden najboljših in najpoštenejših mož. Bil je v vsakem oziru vzgleden bodisi kot gospodar, družinski oče in kot sosed Vsakemu je rad pomagal, kogar je našel v potrebi, bodisi z dobrim nasvetom ali tudi dejansko. Mesečno je prejemal z vso družino sv. zakramente. Bil je goreč častilec svetega Rešnjega Telesa, pri uri molitve za može ga ni nikdar manjkalo; bil je voditelj enega Venca bratovščine sv. Uršule, izgleden tretjerednik, kratko: zlata duša. Tudi v javnosti se je pokazal kot moža odločno katoliškega mišljenja; njegovo najljubše berilo je bilo „Domoljub“, „Bogoljub“ in „Cvetje“, kojim je bil naročnik. Tudi na smrtni postelji je udano prenašal hudo bolezen — pljučnico. Piscu teh vrstic se je priporočal v molitev a rekel je, ne za zdravje, temuč za potrpežljivost in udanost v voljo božjo. Kakoršno življenje taka smrt — pravi pregovor. Tako je bilo tudi pri našem Lovrencu. Poslovil se je ganljivo od svojih domačih, od vseh sosedov, ki so ga prišli obiskat. Udano je zaspal v Gospodu, kateremu je služil dolgo vrsto let tako zvesto. Kako priljubljen je bil, je pokazal pogreb, ki se je vršil v pondeljek ob 7. uri. Od blizu in daleč so prihiteli ljudje, da ga spremijo na zadnjem potu. Ob grobu mu je v slovo spregovoril nekaj besedij velečastni gospod dekan A. Koblar. Nobeno oko ni ostalo brez solza. — Upajmo, da je pokojni že dosegel svoje plačilo v nebesih za delo in trud, ki ga je imel v tej dolini solz! — Počivaj v miru, blaga duša!

Umrl je dne 3. marca zjutraj v Šmarju na Dolenjskem dekan Matej Sitar v dobi 42 let. Rojen je bil pokojni dekan 19. avgusta 1860. na Ježici, v mašnika posvečen 19. jul. 1884; kot kapelan je služboval tri leta v Polhovem gradcu, štiri leta na Vrhniku, od koder se je kot kurat preselil v Šempeter na Krasu. Po enoletnem ondotnem službovanju je postal župnik v St. Juriju pri Šmarju, kjer je deloval sedem let. Po pretoku te dobe je bil imenovan za župnika in dekana v Šmarju. Bolehal je že dalje časa na mučni želodečni bolezni, končno je moral za nekaj časa iti v ljubljansko Leonišče, kjer se mu je stanje toliko izboljšalo, da se je pred 14 dnevi povrnil med svoje farane. Zadnje dni se mu je pa bolezen zopet shujšala, dokler ni smrt vrlega delavca v vinogradu Gospodovem poklicala v boljše življenje. N. v. m. p!

Listek.

Izgubljeni sin.

(Povest. Po Oertzen-ovi priredil F. S.)

(Dalje.)

„Oče, mati! Bog vas živi!...“ Glas je prešel v zamolklo mrmranje.

„Tako je prav, Nande, to je lepo od tebe,“ je izpregovoril oče in mu krepko stisnil roko.

„Nande! Spekla sem ti orehov kolač,“ je pristavila mati ljubeznjivo.

„Oče, ni se mi treba sramovati, so mi rekli tam.“

„Res je tako.“

Stari Svetin je razburjen majal glavo, kot je to navada pri starih ljudeh.

„Pa lačen se mi zdi,“ dejala je mati.

„Ali si lačen Nande?“

Zmajal je z glavo in pogledal očeta, ki je ponosno dejal: „Prinesite pitano tele in ga zakoljite.“

„Kaj je oče?“

„Sv. pismo tako pravi,“ je pristavila starka.

„Molči“, je zapovedal Svetin. Toda Roza je imela zdaj poguma za dva. Ozrla se je okrog sebe, če ni morda Janko kje blizu in ko ga ni zapazila, je vzdihnila: „Ker nimamo teleta, Nande, spekla sem kolač —“

„In jedli ga bomo z veseljem!“ je vzkliknil Nande in prijel mater za roki.

„Nande! Nande!“

„Ali smem v hišo?“

„Ne vprašuj tako nespametno!“

Nande je stopil v domačo hišo. Nehote se je pripognil, ko je stopil v nizko sobo in zapazil pri mizi Janka, ki se je delal, kot bi jih že težko pričakoval.

„Ali imate še starega rjavca?“

„Da, na levem očesu je oslepel.“

„Kako pa drugače?“

Stara sta se v zadregi spogledala.

„Po udih me večkrat trga in nič več nisem tako za delo“, je potožil Svetin.

„Jaz sem pa tudi že malo oglušela in vid mi peša“, je pristavila Roza.

„Posli so tudi drugačni, kot so bili. Vesel moram biti, če najmem za drag denar zanikernega delavca in opravi delo sam. To vse je napravila gospoda z vednim pripovedovanjem o tovarnah, o prostosti in neodgovornosti.“

Janko je obraz kisló zategnil. Nande pa je stisnil pesti: „Kaj? Tako daleč smo že prišli? Pri meni pa se pravi: Delaj, pa te ubij strela!“

„O seveda! Boš že videl. Mati niti ziniti ne sme, če je dekla nesnažna, ko molze, ali če je nepoštena. In delavcev se moramo bati in prav nič ne smem reči, če vidim, da pastir živino pretepa, če kradejo drva iz gozda in nas opravljajo od hiše do hiše.“

„Ali imate še Toneta?“

„Tone je že štiri tedne pri vojaki v Mariboru.“

„Ali je dober delavec?“

„Ne rečem ne tako, ne tako“, mu je odvrnil oče. „Boš že sam videl.“

„Janko“, dejal je Nande, „zakaj ne greš sem? Ali nečeš biti z menoj pri isti mizi?“

„Zakaj ne? Mislim sem samo, da me ne potrebujete.“ In primaknil je stol bližje.

Svetin se je zadovoljno nasmehnil, vzela vrč in šel v klet ter natočil najboljše starine.

Roza pa je prinesla ponosno kos slanine, ki je prav okusno dišala. Njen najljubši pujsek jo je nekoč nosil. Ko jo je prerezala, svetila se je kot sveži sneg.

„O Božiču smo klali“, je dejala s solznimi očmi — bile so solze veselja.

Nande pa jih je umel.

4. Novo gospodarstvo

Jutranje solnce je ravnokar prisvetilo izza gorskih vrhov in obsevalo zemljo z vso svojo krasoto. Na travi so se lesketale rosne kapljice kot sami dragi kamni.

Na dvorišču zraven smrdljive mlake je stal Anton in basal svojo pipo. Malo v stran je snažila dekla Mica molzno posodo in včasih dolgočasno zazdehala. Kure so pohajale leno okrog in tamkaj izza skednja je počasi prikrevsal siv maček.

Gospodinja je stopila na kuhinjski prag in velela:

„Mica, prinesi mi malo drv v kuhinjo!“

Mica se je sicer malo ozrla okrog sebe, toda meni nič tebi nič snažila posodo dalje.

„Kako si že priden! Se le sedem je.“

Tone pa je žvižgal mirno dalje.

„Ali ti niso oče nekaj ukazali? Da mi boš neke meje pokazal, ne? Ali ne slišiš?“

Tone je mirno žvižgal dalje.

Anton je vtaknil roki v žep in malomarno zrl Svetina, ki je prihajal z grabljami in motiko na rami iz veže.

„Na polje grem, Tone, ti pa pokaži Nandetu mejo pri travnikih v Dolih in „širokih plazovih“.

Tone pa je zrl predse in žvižgal.

„Hlapci delajo v Zagrcju. Tone, kar bo Nande rekel, moraš ubogati. On zna, saj se je učil!“

Svetin je odšel. Med potom je srečal Kramarjevega Jerneja.

„Kaj novega?“

„Nande je prišel sinoči s Koroškega.“

„Kaj? — začudil se je Jernej — Nande? No se bova pa že še kaj pomenila drevi“. In Jernej je hitel naprej.

Kmalu na to je srečal Svetin Čebelovega Andreja.

„Kako je kaj?“

„Nande se je vrnil s Koroškega.“

„Za božjo voljo, Nande? To je pa res nekaj novega!“

Pri vsakem vprašanju je očetovo srce poskakovalo. In če je kdo vprašal, kakšen je Nande, je dejal bolj tiho: „Bo že, bo že.“

Hlapec Anton je med tem prijel za sekiro in pljunil v roki.

Tedaj pa so se začuli koraki po dvorišču in Nande je stal pred hlapcem.

„No, Tone, si se že naspal?“ ga je povprašal z zasmehom.

In tudi dekla je jezno pogledala Nandeta, ko je zavpil nad njo: „Saj prideš tudi ti še na vrsto. Ta umazana molzna posoda!“

Dekla je odšla mrmraje v hlev.

„Pravo gospodarstvo!“ je dejal Nande. „Kakšen je gnoj! Ali spada to sem?“

Jezno je brcnil raz kup leseno škatljo in star čevelj, ki ga je vrgla dekla na gnoj, ker ni bil več za rabo.

„To je svinjski hlev, ne pa dvorišče. Mlaka sredi dvorišča? Kaj je ne zna nihče zasuti? Na vrtu na gredah je več plevela, kakor pa rastlin.“

Stopil je k gredici za salato in pobral obrabljeno krtačo in ubito steklenico.

„Kaj pa je to?“

„Saj sem mislil malo pogledati in posnažiti“, je dejal Tone v zadregi.

Nande je šel dalje v kokošnjak. „Smrad, pajčevine, gnili travovi“, mrmral je jezno, ko je prišel ven in stopil za hišo. Tu je videl cel kup opeke, okleškov, žaganja in še mnogo drugih raznovrstnih odpadkov.

„Saj sem že mislil malo pospraviti. Zadnji čas smo nekaj hlev popravljali“, se je iznova opravičeval hlapec.

Nande je stopil tudi v shrambo poleg konjskega hleva. Tu je slonelo več vreč krompirja in v kotu je ležalo polomljeno kolo.

„Kakšen krompir je to?“

„Ravno sem ga mislil iti saditi na Lopar.“

„Sadit?“ ponovil je trdo Nande in srdito pogledal hlapca.

„Čuješ, Tone! Vem da nisi ti kriv te babilonske zmešnjave. Delali ste tako, ker bolje niste znali. Toda zdaj se začne novo gospodarstvo. Kratko in malo, eden mora gospodariti in gospodar bom ja z.“

„A meni ne!“

„Kako si rekel? Delat pojdi, pa molči.“

„Danes ne bom delal.“

„Danes ne? Če pa rečem: dvorišče mora biti dopoldne osnaženo, tedaj mora biti.“

„Jaz si ne dam ukazovati!“

„No, ali res ne?“

„Misliš, če kričiš, da te bom ubogal? Ako ti ni prav, pa grem. Rajši danes kot jutri.“

„Tedaj odpovej službo kot se spodobi! Ugovorov pa ne trpim. Misli na nocajšnjo noč, Tone!“

„Povej, če hočeš! Rekli bodo, zakaj nisi takoj naznanil. Meni je vse eno.“

Zapazil je učitelja, ki se je črno oblečen bližal hlevu. Glasno vpitje ga je privabilo blizu.

„Halo, Tone, na delo!“

„Jaz' že vem, kaj mi je storiti.“

„Jaz sem gospodar!“

„Meni ne“, je odvrnil Tone jezno.

Nandetu so se zabliskale oči. Niti govoriti ni mogel, tako je bil jezen.

Hlapec pa se mu je nasmehnil.

„Nande“, dejal je Janko počasi, „če si pameten, odnehaj!“

„Odnehaj? Jaz?“ Nande je jezno udaril z ного ob tla.

„Eden mora biti gospodar! Tone ubogaj! Da, ali ne?“

„Ne“, je zakričal ta srdito,

„Dva goldinarja še dobiš!“

„Nande, pomisli vendar“, miril je Janko brata. In tiho je pripomnil: „Z grda se ne opravi dosti.“

„To je moja skrb, kaj to tebe briga?“

„Tukaj ni jetnišnica in ti nisi paznik“, je pristavil Janko.

Nandetov obraz pa je v istem hipu obledel.

S tresočo roko je posegel v žep in prinesel dva goldinarja. „Tu imaš plačilo, Tone, in sedaj z Bogom!“

Politični razgled.

Vojaška predloga.

V avstrijski zbornici se je zopet pokazalo, da vlada naredi vse lahko kar le hoče. Pretekli teden

bode letos odpuščenih pred časom 5200 vojakov, ki so doma pri gospodarstvu nujno potrebni. Predlog pa, da se vpelje dveletna vojaška služba, je bil odklonjen.

Zlobnost francoskih framazonov razkrinkana.

Koncem preteklega tedna je bil aretiran francoski redovnik Charles v Augeron. Ker je bil redovnik framazonom že dolgo trn v peti, so ga ti zlobni ljudje dolžili nenavnih dejanj s šolskimi otroci. Pri preiskavi je res pričalo 15 dečkov proti redovniku in sodišče je obsodilo redovnika. Kmalu pa se je pokazalo, da so zlobni framazoni stariše otrok podkupili in so vsi proti nedolžnemu redovniku krivo pričali. Redovnik je bil kljub vsem

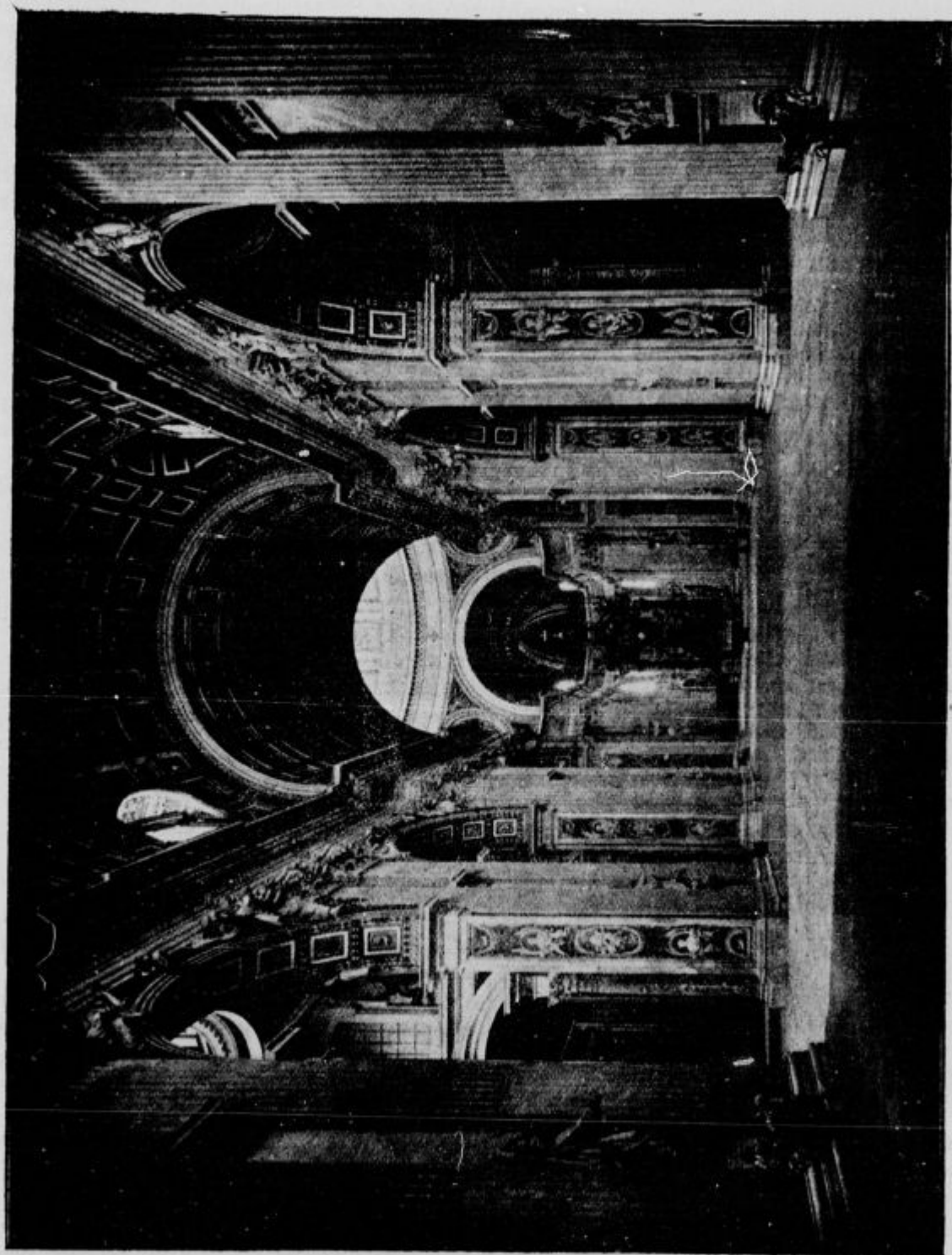
Cerkev sv. Petra z vatikanom in trg pred cerkvijo.

je bila z veliko večino glasov sprejeta vojaška predloga. Število vojaških novincev se po tej predlogi pomnoži. Da je prodrli minister za deželno brambo s svojimi zahtevami, dal je poslancem zagotovilo, da se bode v bodoče tudi oziralo na potrebo ljudstva, med katerim je tudi to, da orožne vaje v 12. službenem letu odpadejo in pa da bode vojaška uprava za naprej skušala vojaške potrebščine kupovati neposredno od producentov in se bode v višji meri kot dosedaj oziralo na domače obrtnike; nadalje je obljubil, da

nakanam framazonov takoj oproščen. Ako pogledamo naše slovensko liberalno časopisje, vidimo, da tudi pri nas ni dosti bolje. Koliko pišejo liberalci proti duhovnom, a vse sama laž.

Nemiri v Maroko.

Vstaja v Maroko bo skoro končana. Sultanov nasprotnik je bil v boju z vladnimi četami ranjen in ni upati, da bi dobil še dovolj opore pri svojih proti sultanu. Mnogi rodovi so se popolnoma podrgli in izročili sultanu za proke svoje najuplívnejše moči.

Notranjščina cerkve sv. Petra v Rimu.

Nemški cesar in protestantje.

Nemški profesor Delitsch je izdal knjigo, v kateri je na podoben način smešil Boga in sv. pismo. Kmalu pa so priobčili različni listi cesarjevo pismo, v katerem obsoja tako pisarenje in odločno priznava pred vsem svetom svoje spoštovanje do sv. pisma in vero v Boga. Onim protestantom, ki so že prav svojo vero izgubili, seveda to ne gre v glavo, a vsi drugi hvalijo javno versko prepričanje cesarjevo.

Makedonske razmere.

Iz Makedonije prihajajo žalostna poročila. Po vseh krščanskih vaseh hodijo turški vojaki in žandarmi, ki zahtevajo, naj ljudstvo prisega zvestobo sultanu; kdor se brani, zadene ga smrt. Orožje morajo izročiti in pri tem iskanju se obnašajo Turki tako surovo, da mnogi, ki nimajo v svoji hiši orožja, ga gredo kupiti, da ga morejo krvoločnežem izročiti. Mnogim kristjanom so naložili Turki okoli vratu kamna do 25 kil, jih silili na eni nogi stati, a ker niso mogli, so jih neusmiljeno pretepali. Davke pobirajo že za l. 1904. Kmet Nikolaj Keklibarof ni mogel plačati takoj in je prosil nekaj tednov potrpljenja. Za kazen so ga do smrti pretepli. Orožniki, ki so postavljeni, da vzdržujejo red, ropajo sami, ker ne dobivajo že dolgo časa svoje redne plače. Gode se take grozovitosti, da se Turki ne upajo več spuščati v Makedonijo časnikařev, ker se boje, da ne bi o vsem svet zvedel. Tako so prepovedali angleškemu časnikařu Magdonaldu potovanje po Makedoniji, ko je prišel v Solun. Sultan objublja reforme, a te so do danes take da dolgo ne bo ostalo mirno, ker zadnji čas je, da nastopijo enkrat vendarle evropske velevlasti odločno pot proti sultanu. Evropa z raznimi diplomatskimi dogovori zgublja čas; Turčija pa se resno pripravlja na odpor in izvršuje grozovitosti, da bi se od nje sam Neron moral učiti.

opravljeni vozili so v velikem zaboju skrito lajno, s katero so lajnali pred vsakimi vrati. Eden izmed te druhalı pobiral je pa po hišah denarjev v posodo, da bi jih zvečer zapili.

Mislite si surovosti v taki opravi stopiti pred dostojne in izobražene ljudi in beračiti za pijačo. Menim, da je marsikdo prišel v neprijeten položaj in vendar vrgel kaj v skledico, akoravno ne v časten namen, samo da se je rešil sitnostij.

Očij postave pa nisem opazil. Mnenja pa sem da gg. orožniki vendar vedo, da ne sme brez dovoljenja c. kr. vlade v Ljubljani nikdo po našem trgu navijati lajne. Pobirati darov od hiše do hiše ne smejo niti usmiljeni bratje iz Kandije za človekoljubne namene, pri nas v Ribnici pa, kjer je sedež orožniške postaje, smejo pa to pustne šeme za — pijačo. No —!

K. P. D.

Iz Velikih Lašič. Na novega leta dan smo imeli ustanovni shod za Rajfajzno hranilnico in posojilnico. Takoj nato smo vložili prošnjo za registracijo. Na rešitev te prošnje smo dalj časa čakali, a sedaj je že vse v redu. Z marcem je začela hranilnica poslovati. Nje poslovanje se razširja na občine: Velike Lašiče, Lužarje, Sv. Gregor in Turjak. V odbor so bili izvoljeni: načelnik Jožef Gruden, posestnik in župan na Volaki št. 8.; odborniki: Ivan Dolšina, posestnik na Brankovem št. 1, Lovro Grjol, župnik, Francišek Ivanec, posestnik v Velikih Lašičah št. 16, Anton Mrkun, kaplan, Jakob Mustar, posestnik in župan na Rašici št. 33, Anton Pucelj, posestnik na Veliki Slevici št. 13. Ti možje uživajo splošno zaupanje in veljavo in so najboljše zagotovilo za obstoj in napredek hranilnice. Tudi v nadzorstvo so bili izvoljeni sami previdni in razumni možje. — Sedaj pa, Lašičanje, le pridno varčujte in prinašajte v hranilnico. Tudi posojila bomo dajali poštenim in zanesljivim ljudem in sicer na poroke, pa tudi na vknjižbo. Uradni dan je vsak ponedeljek od 8—12 ure. Če bo veliko posla, se bo pozneje še en dan privzel.

Naznanjam tudi, da se je v naših krajih zelo razširilo časopisje, zlasti „Domoljub“ in „Bogoljub“, a sedaj so se v nekaterih krajih kmetovalci naročili tudi na „Slovenca“. Kar pet ali šest jih je vkup stopilo, pa so si skupno naročili dnevnik. Tako je prav! Pa recite, g. urednik, da nismo napredni? — Koncem marca bomo imeli občni zbor „Kmetijskega društva“. Zato pridite, združniki, kar največ v obilnem številu na občni zbor, da bodete zvedeli, kako lepo društvo napreduje in kako velikega pomena je to društvo za nas.

Shod v Strugah. Slovensko kat. polit. društvo za kočevski okraj je priredilo v nedeljo 15. febr. shod v Strugah. Shodu je predsedoval naš poslanec

Dopisi.

Ribniški novičar. Lepi so bili pustni dnevi, vedno solnčno in toplo. A v torek opoldne se je zasukalo, nastala je nevihta, sneg in toča bi bila rada padala, vendar je ostalo le pri dežju. Toda tudi to neugodno vreme ni obdržalo naših tržkih pustnih šem doma. Šeme so pa res, toda naj bodo šeme zase, ljudi naj ne nadlegujejo. Na tako umazano predrzne še nisem naletel v svojem življenju. Dostojni ljudje so jim morali pred nosom vrata zapirati. Prav neokusno

Jaklič kot odbornik imenovanega društva. Ker je vsled splošne želje prihitel na shod dr. Krek, je bila vdeležba nepričakovano mnogobrojna. Navzoči so bili vsi možje in odraščeni fantje domače župnije. Tudi iz sosednih župnij jih je bilo precej.

Dr. Krek je kazal na napačno vladanje v naši državi. Uradniki so vse — ljudstvo brezpravno. In temu se mora katoliško-narodna stranka kot ljudska stranka upreti. Uradniki se morajo zavedati, da so od ljudstva plačani, da morajo torej njemu služiti, ne pa ukazovati.

Nato preide na našo deželo in pokaže na nes pametno ravnanje kranjskih veleposestnikov, ki hočejo v zvezi z zastopniki mest in uradništva zatirati ljudske koristi.

Da se odpravi ta krivica, zato zahteva, pravi nadalje, naša stranka kot ljudska splošno in enako volilno pravico. Ali ni vnebovpijoča krivica, da ima 80 zadolženih grajščakov v deželnem zboru kranjskem 10 zastopnikov in 450 000 kmečkih volivcev pa 16 poslancev?

Omenjal je veselega dejstva, da se naše ljudstvo čedalje bolj zaveda svojih pravic, da je jedro ljudstva zdravo in da dozoreva, zgoraj pa je vse gnjilo.

Kazal je, kako hočejo liberalci združeni z oderuži pod zaslombo uradništva in paragrafov zatreti ljudske koristi. To nenaravno zvezo treba razbiti.

Nadalje pravi, mi pa nismo samo ljudska, ampak tudi katoliška stranka. Torej ravnamo po svoji vesti in verskem prepričanju, da nam ljudstvo sme in more zaupati. (Ljudstvo je viharno odobravalo njegov govor.)

Župnik Kerin je zavračal laži liberalcev, ki skušajo Stružance na razne načine begati nasproti poslancem. Razpravljal je o postavljanju zadružnega mlina z motorjem na bencin, ki je živa potreba za okraj. Sprožil je misel o snovanju izobraževalnega društva. Zahvalil je govornika Kreka.

Župan Hrastar iz Kompolj se je naslonil na Krekov govor in je dokazoval nesamostojnost naših občin, da so župani pisarji raznih uradov. Ako se župan odločno poteguje za pravice svojih občanov, je v vedni nevarnosti, da ga kaznujejo. To je skušal on sam. Priporočal je v z a j e m n o z a v a r o v a l n i c o.

Poslanec Jaklič je povedal, da mora vsak borivec za ljudske pravice biti pripravljen na žrtve. Omenjal je svojega boja v občini Videm, ki mu je naprtil denarno kazen in ječo. A pravica se je izkazala!

Priporočal je ljudem domačo posojilnico in drugo in katoliško časopisje. Gostilničarji in trgovci, ki imajo „Narod“ in „Rodoljuba“, niso naši; kdor voli nasprotno, t a n i n a š. Ne zahajajte nikjer v

take gostilne in ne kupujte od takih trgovcev. Podpirajte n a š e ljudi!

Ko se nihče več ne oglasi, spominja se poslanec Jaklič kot predsednik dveh poglavarjev, starčka v Rimu in starčka na Dunaju. Pozivlja zborovavce, da jima zakličejo trikratni „Živijo“.

Splošna želja je bila pri razhodu, da se še večkrat snidemo.

Iz Žužemberka. V nedeljo dné 15. febr. nam je naše „Slov. katol. izobraž. društvo“ priredilo prav krasno zabavo, na katero je lahko ponosno. Društveniki so izvrstno rešili svojo nalogo kot igralci, kot pevci in tamburaši. — Z zanimanjem smo sledili igri: „Novi zvon na Krtinah“ posebno smo se pa zabavali pri igri: „Kmet-Herod“, v kateri je kmet Gašper s svojim izvrstnim igranjem obudil obilo neprisiljenega smeha. Kōncem zabave smo slišali prvič udarjati društveni tamburaški zbor. Vsa čast vodju in zboru! Pač veliko truda so imeli vsi, da so se v tako kratkem času že tako dobro izvežbali. — D a l B o g, d a n a p r e d u j e d r u š t v o š e n a p r e j, k a k o r j e d o s l e j.

Iz Olševka 27. febr. 1903. Slovensko-nemčurski lažiliberalizem tudi naši vasi ni prizanesel. Kaki dve leti sem se je začel od slučaja do slučaja, zdaj očitneje zdaj zopet bolj na skrivnem, oglašati in si polagoma utrjevati svojo postojanko. Kakor drugod mora tudi pri nas njegovo zlobnost najbolj čutiti naš dušni pastir. Ker se je drznil s prižnice ožigosati njegove pogubne nauke, zato se je znana Pirčeva cunja, umazani „Gorenjec“ že dvakrat prav surovo vanj zaletel. Oče obeh dopisov je eden in isti, dasiravno je drugega, kakor kukavica svoje jajce, podtaknil Tupaličanom. A mi kakor vsa okolica smo prepričani, da ga imamo med seboj in ne moremo si drugače misliti, kakor da ga nam je Bog dal za pokoro. Le dva Olševčana mu še nekoliko sekundirata, vse drugo ga prezira in komaj čaka, da se ga na kak način iznebi.

Za svoje ostudne napade v „Gorenjcu“ jo je pa tudi pošteno skupil. Vzdignilo se je precej — r e c i d e v e t i n d e v e t d e s e t — Olševčanov, Hotemožanov in Lužancev in poslalo v „Slovenca“ izjavo, v kateri obsojajo podlo pisarijo „Gorenjčevega“ dopisnika in izrekajo udanost in spoštovanje svojemu plemenitemu dušnemu pastirju. Tudi Tupaličani so mu, kakor čujemo, poslali pismo, koder izjavljajo, da z ‚blatom‘ v „Gorenjcu“ niso v nikaki zvezi in da bile radi našli nesramneža, ki se drzne na račun poštenih Tupalič sramotiti Olševskega gospoda. Naj le k nam pridejo, mi jim precej pravega pokažemo in potem naj ž njim obračunijo.

O nas Olševčanih pravi, da smo „analfabetje“, to je taki, ki niti brati ne znamo; tudi nam očita

žganjpitje. Sploh presega njegova predrznost že vse meje. Da bi stvar nekoliko bolj zmedel, je napravil iz g. Koželja naenkrat pristaša župnikovega, česar pa mi, sodeč ga po njegovem obnašanju, ne moremo pri najboljši volji pritrditi. Da pa ne bo mislil, da smo res taki „analfabetje“, mu na uho povemo, da radi in mnogo beremo, seveda ne maramo za časopisje, katero je njemu po godu. Med

Tako torej, ubogi dopisnik, stoji pri nas stvar. Mislili ste, da nas imate že na vrvcu, da nas boste vlekli kakor „možice“, pa ste se nekoliko uračunili. Danes je s par izjemami vse zoper vas, nihče ne mara več za vaš gnjili liberalizem, jerobstvo nad nami vam je za vselej odklenkalo. Za danes še nismo prišli z osebnostimi na dan. Če pa le še ne boste mirovali, bomo tudi mi prisiljeni priobčiti

Cerkev in trg sv. Petra na dan papeževega jubileja.

nas zahaja 35 „Domoljubov“, več „Bogoljubov“, osem hiš prav pridno bere „Slovenca“. Najbolj bo pa našega ljubeznivega prijatelja gotovo to pogrelo, če mu še izdamo, da v kratkem ustanovimo izobrazevalno društvo. Komaj smo izprožili misel o taki ustanovitvi, in že se nam obeta samo iz Olševka nad 50 udov; ker pa želimo tudi Lužance in Hotemožane sprejeti v svojo sredo, upamo, da se bo to število v kratkem podvojilo in da na ustanovnem shodu ne bo veliko manjkalo do 100 društvenikov.

nekaj Vaših krasnih izrekov in gostilniških govorov o duhovščini, škofu in papežu. In tedaj . . .

V Boštanji, 24. febr. 1903. Slaba je bila letošnja letina, trikrat nas je Bog obiskal meseca julija s točo tekom osmih dni. Vinski pridelek je ostal z večine v domačem kraju, ker so kupci na naše gorice že skoro pozabili. Sedaj se pripravljamo za prihodnjost, kajti solnce je toplo in snega ni več in mi imamo torej čas za rezatev in rigolajanje kar najprijetneje dneve. — Farna Marijina družba za mladenniče in dekleta, ustanovljena

31. avgusta 1901., štela je koncem leta 1902. 168 doma bivajočih udov (49 mladeničev in 119 deklet); k tem lahko prištevamo kot ude tudi one, ki žive sedaj zunaj fare in teh je 22 (5 mladeničev in 17 deklet). — Čebelica Marijine družbe deluje primerno krajevnim gmotnim razmeram. Vlagatelj vlagajo svoje vloge zadnjo nedeljo v mesecu po shodu Marijine družbe in so vložili od 27. aprila do 31. decembra 1902 835 K. — Po zimi Čebelica precej trdo spi; le sem in tje se malo vzdrami; v spomladi bo gotovo oživela in če smo prav poučeni, dobi celo bratca ali sestrico. Kdo ve, kaj še pride!

Vesel je sicer pustni čas in vse je polno veselja; pri nas se je pa letos le nekoliko zmedlo. Na pustno nedeljo se je namreč ubila stara ženica iz Drenovca, ko je šla v jutranji temi k sv. maši. Pot drži ravno nad nekim prepodom, ki ni čisto nič ograjen. In tu je žena omahnila čez rob prepada in se ubila. Mrtvo so na to prenesli v mrtvašnico. Naša mrtvašnica pa ni, kar si bodi: rabijo jo namreč kot shrambo za smodnik, potreben pri streljanju v naših strelnih postajah in zato v mrtvašnici ne sme goreti luč. Tako hoče namreč odločujoča večina našega občinskega sveta. (G. županu Josipu Papežu, možu plemenitega srca in najboljše volje pa se ne more ničesar očitati, saj so razmere v občinskem svetu celej soseski dobro znane). A to dvojje pa rečemo za danes: 1. Slavni občinski odbor naj poskrbi za varnost poti s hribov v dolino pred vsem nad onim globokim jarkom. 2. Občani županije boštanjске naj prisilijo svoje zastopnike v občinskem svetu, da začno skrbeti za pokopališče, katero si še vedno privaja. Da bo pokopališki prostor zaprt, napravite vendar enkrat vrata, ker zdaj ni nobenih; določite dalje za pokopavanje mrličev gotov red, ker zdaj ga ni; slednjič pa odstranite smodnik iz mrtvašnice, ker tu ni mesta zanj in popravite razpadajoče pokopališko zidovje, da je vam vlaga popolnoma ne uniči. — Občani! kje je tukaj delo za javno korist, kje skrb za svetost in neoskrunjenje onih prostorov, ki so bili sveti celo paganom in barbarom. Kako morete reči, da ste „dobri kristjani“, ko se prav nič ne menite za določbo sv. cerkve in je vam prav dobro znano, da se mora pri mrliču prižgati luč? Može! Kdaj bo temu prikimavanju konec? Gre se za Vašo korist, gre se za vaš ugled! — Ob priliki kaj drugega, ker gradiva je dovolj!

Iz raznih krajev. V Mengšu je na pustno nedeljo priredilo vrlo napredujoče s.-k. izobraževalno društvo prav lepo zabavo. Mladeniči so izborno predstavljali igri: „Pravica se je izkazala“ in „Ozdravljen pravdar“. Smeha in ploskanja je bilo dosti, pa

so tudi vrli igralci to zaslužili. Tudi petje je pričalo, da so pevci iz dobre šole. Vsa hvala č. gospodu Antonu Golfu, ki svoj skopi čas žrtvujejo za društvo in je tako izvrstno vodijo. Tu in tam se oglasi še kak nasprotnik, a mi pravimo: „Ni najslabše sadje tisto, katerega se ose lotijo!“ Mladeniči in dekleta, le pogumno naprej! Na pravem potu ste. — Iz Gorij pri Bledu se nam poroča, da ondota mladeniška in dekliška Marijina družba prav vrlo napreduje, posebno odkar obstoji društvena dvorana s prav primernim odrom. V kratkem času pol leta se je igralo šest iger (4 mladeniči, 2 dekleta); vselej so bile predstave dobro obiskane in igralci ter igralke so prav izvrstno rešili svojo nalogo. Občinstvo je z velikim odobravanjem izražalo svojo zadovoljnost. Bog daj svojega blagoslova tudi za naprej! — Iz Št. Janža na Dolenjskem. Malokdaj se kaj piše iz našega kraja; pa še danes vam moram poročati prav žalostno vest, da so nas po prekratkem bivanju pri nas zapustili naš vrli kapelan Valentin Sitar. Malo časa so bili pri nas, a veliko so storili. Bog jim tisočkrat vse povrni! — Če bi se ribniškemu novičarju ne zamerili, bi ga prosili, naj enkrat pride med nas s svojimi rešeti, pa tudi tiste okovane palice naj ne pozabi doma. Pri nas bo oboje jako dobro porabil! Kako, mu povemo o kaki drugi priliki! — Soteški „firbec“ piše, da marsikaj stakne, ko okoli svojo radovednost pase; tako je tudi staknil, da se je doli blizu Soteske nekje dete rodilo, pa so je po rojstvu dejali na vročo peč; dete se je tako opeklo, da je za opekljami umrlo. Ker je pa stvar prišla na dan še-le potem, ko je bilo dete pokopano, so je zopet odkopali in raztelesili. Obravnava bo pokazala, kdo je kriv te neprevidnosti! — Tudi o topliški zadrugi je slišal nekaj čenč, češ, da bo poginila. Seveda je to le liberalna želja. Jezí jih, ker so morali cene znižati! Ko bi tudi drugega vspeha ne imela zadruha, že to je nekaj vredno, da se zdaj vse ceneje prodaja. Škode torej mi kmetje nimamo v nobenem slučaju!

Slovenski novičar.

Slovenci pred sv. očetom. V torek so se poklonili naši romarji sv. očetu. Izročili so mu čestitke ve-

likanske večine slovenskega naroda, ki se od srca veseli, da je Bog poglavarja katoliške cerkve ohranil tako čilega. Slavnostnih občutkov pri nas nič ne moti, da se gotova stranka vzdržuje proslave in da je o tej priliki ljubljanski župan postal tako »bolehen«, da je moral v Dalmacijo. S tem liberalna stranka obsoja samo sebe. Ljudstvo jo boče sodilo. »Slava Leonu!« donelo boče te dni iz tisoč in tisoč glasov po slovenski zemlji in slovenski narod bo v novič storil obljubo, da boče ostati veren član katoliške cerkve, ki ga je ohranila preko vseh viharjev in mu v najhuših njegovih dneh, ko so ga izdajali za svoj dobiček oni, ki mu danes hote usiljevati krive nauke, oznanjevala besedo božjo v domačem jeziku. Ob tem veličastnem pojavu ču-tvovanja slovenskega naroda stoje naši nasprotniki kot žalostna slika slabote in zaslepljenja. V polnem prepričanju, da edin v katoliški veri bo ostal krepak in viharjem kljubujoč naš rod, klanjamo se globoko pred česutim jubileantom. Slava Leonu! — Naši romarji so prišli srečno v Rim. Število duhovnikov med avstrijskimi romarji je častno, a število svetnih udeležnikov dosti večje. Zastopani so med romarji vsi stanovci.

Papeževe slavnosti ob 25letnici v Rimu. V petek 20. februarja v 25letni dan izvolitve kardinala Jashima Pecci za papeža, ki si je nadel ime Leona XIII., se je vršilo v Rimu naslenje: Kardinalvikarij je oddal v spremstvu v Rimu navzočih škofov papežu zlato tiaro, ki je znak trojnate papeške oblasti. To je dar katolikov vseh narodnosti in vseh škofij na zemlji. — Slavnostni jubilejski odbor je oddal papežu Petrov novičič. Iz tega denarja naj se popravi cerkev svetega Ivana v Lateranu, ki je papeževa katedrala, mati-cerkve rimskih cerkva in cerkva vesoljnega sveta. — Romarji iz Lombardije so oddali po svojem kardinal nadškofu veliko spominsko svetinjo v zlatu, v srebru in v bronci, obenem 2 modeli, v kojih je bila vlita. — Namestnik katoliškega škofovstva kardinal-nadškof iz Ferare je daroval zlata ključa, znak najvišje papeževe oblasti. To je dar škofov iz vesoljnega sveta. V petek 20., soboto 21. in nedeljo 22. februarja se je vršila slovesna tridnevnic a. Osnovani so jo župniki rimskega mesta v cerkvi sv. apostolov. V nedeljo zjutraj je imel kardinalvikarij ob asistenci mestnih župnikov sveto opravilo. Zvečer je tudi on podelil sveti blagoslov. Ljudstvo je slovesno zapelo: »Te Deum«. — V nedeljo 22. februarja opoldne je bil slavnostni obed prirejen tisoč revežem. Oskrbel ga je mednarodni odbor v imenu vseh vernikov na svetu. Vršil se je v Vatikanu na čast papežu, četu revežev. Namen gostovanju je bil, naj bi se ne le z molitvami, nego

tudi z dobrimi deli — kot je podpora revežev — praznovalo to papeževanje. — V torek dne 3. marca je pela papeževa kapela v Vatikanu v pričo romarjev iz Piemonta, Ligurije, Toskane, Beneškega, Romanije, iz Mark, Umbriškega, iz škofije Nica, iz Avstrije, Nemčije, Belgijskega i. dr. — V vspredu je dalje določeno: Svetega očeta slovesno prineso v Vatikan na novem prestolu, ki so mu ga za 25letnico podelili njegovi komorniki. Do sedaj se je Leon nosil na onem Pija IX., v kojem je vdelan še tuji tega papeža grb. Tiaro bo imel, kojo je v dar prejel 20. februarja t. l. Papež podeli blagoslov mestu in svetu — urbi et orbi. — Četrtek dne 5. marca se je izvršilo slovesno zborovanje v cerkvi sv. apostolov. — V petek 6., soboto 7. in nedeljo 8. marca slovesna tridnevnic a, ki jo vprizori slavnostni jubilejski odbor v cerkvi del Jesu. Navzočevali bodo zastopniki vseh katoliških rimskih družb. — V torek dne 28. aprila. Tadan dočaka Leon XIII. prav natančno leta, mesece in dneve pontifikata sv. Petra na rimskem prestolu Slavnostni jubilejski odbor, mednarodni odbor, deputacije in v Rim došli romarji izrazijo Leonu XIII. v imenu katoliškega sveta svoja voščila.

Zopet ogenj. Dne 18. febr., okoli 3. ure popoldne je zopet začelo goreti v borovniški župniji v vasi Pristavi. Pogorela so tri gospodarska poslopja, škoda je znatna, ker je pogorelo veliko sena. Požarna bramba iz Borovnice je takoj prihitela na mesto, a kaj, ko ni bilo prav nič vode. Kako je ogenj nastal, se zopet ne vé. Drugi požar v enem tednu! Čudno, ravno en teden prej ob isti uri je nastal ogenj na dosedaj še neznan način v vasi Sobočevem! Ali zažiga kaka zlobna roka? Ljudstvo je razburjeno.

Snubca svoje matere ubil. Iz Kroke poročajo: Dne 25. febr. t. l. ob 7. uri zvečer je 20letni Rudolf Pogačnik v hiši svoje matere vdove pri tepežu s cepinom tako nesrečno po glavi udaril tam službujočega mlinarja, snubca svoje matere, Janeza Fajfar iz Dražgoše, starega 36 let, da je ta mrtev obležal. Isti dan so se v navedeni hiši pepelili in celi dan žganjarili. Vsega konec je bil uboj.

Nesreča. Ianez Ovijač, doma v Hrašah pri Smladniku, je šel zapirat vočo nad kolesom v usnjariji Jožefa Peharca v Trziču. Pri tem se mu je spodrsnilo in je padel pod kolo. Eno uro kasneje so ga dobili drugi delavci mrtvega v vodi pod kolesom.

Na Primskovem pri Litiji so bile dne 9. febr. tri poroke in sicer: Franceta Župančič, Janeza Miklavčič, Janeza Vidgaj, vsi iz Mišjega dola. Ko so pre-

častiti g. župnik Iv. Golob, odpravili poročevalne obrede, se je pričela sv. maša, pri kateri sta prva gori imenovana služila kot strežnika. Jako se je podala ženinoma ta častna služba!

K odvrčanju jetike. Ponekodi je še navada, da se krog mrtvaškega odra zberejo sorodniki, znanci in sosedje umrlega ter ostanejo pri njem zbrani po več ur, da včasih celo noč. To navado moramo z zdravstvenega stališča ostro grajati, prav posebno še, če je bil umrl jetičen. Jetični so le tedaj brez nevarnosti za okolico, če se dosledno poslužujejo pljuvalnikov in če se njih izmečki odstranjujejo na neškodljiv način. Žalibog je ta, tako važna okolnost še prav malo v rabi. Otrok pa se naj — če le mogoče — sploh ne pušča v bližino jetičnih. — Pred kratkim opazili smo nekje v ljubljanski okolici v sobi, v kateri je na mrtvaškem odru ležala za jetiko umrla žena, kakih dvanajst otrok, ki so se igrali v nekem kotu in so lazili po tleh. In to niso bili morda otroci umrle, temveč iz sosednih hiš so prihiteli skupaj. Če bi njih stariši le premislili, da so dihali kali, ki kaj lahko postanejo smrtonosne! Upajmo, da potom šole in javnih predavanj ljudstvo kmalu spozna, kako pogubna in zelo nalezljiva je jetika, a kako lahko so je varujemo, če se strogo držimo varstvenih naredb.

Papežev jubilej v Rimu. V torek se je v Rimu na najslovesnejši način praznovala petindvajsetletnica kronanja Leona XIII. Pri slavnosti v cerkvi sv. Petra so bili navzoči tudi slovenski romarji. Več o tem prihodnjič.

Papeževa petindvajsetletnica se bo obhajala v ljubljanski škofiji v nedeľjo 8. marca. Poleg te splošne slavnosti se je pa praznovala petindvajsetletnica kronanja papeža Leona XIII. še posebej v ljubljanski stolnici dné 3. marca ob 6. uri z večer po sledečem vzporedju: 1. H. Oberhofer: „Slavnostni preludij“, svira na orglah prof. Anton Foerster. 2. Mihael Haller: „Tu es Petrus“, moški zbor z orglami. 3. Slovenski slavnostni govor, kanonik dr. Andrej Karlin. 4. Jožef Haydn: „Du bist's, dem Ruhm und Ehre gebührt“, mešani zbor. — 5. Nemški slavnostni govor, P. Ferd. Schüth S. J. 6. Ant. Foerster: „Slavospev Leonu XIII“, mešani zbor s tenor-solo in z orglami. 7. Sv. blagoslov. Koralni: „Tantum ergo“, celi zbor enoglasno z orglami. 8. Jos. Modlmayer: „Kristusova cerkev“, za enoglasni zbor, moški četverspev, in orgle. — Glasbene in pevske točke je izborno izvajalo „Cecilijsko društvo“ v Ljubljani pod vodstvom svojega glasbenega vodje g. A. prof. Foersterja in s pomočjo pevskih zborov: stolnega, šentjakobskega, frančiškanskega in šempeterskega. — Udeležba uradništva in iz vseh slojev ljubljanskega prebivalstva je bila

vkjub hujskanju zagrizenih liberalcev ogromna. Živel Leon XIII.!

Župnija Studeno v postonjskem okraju je podeljena ondotnemu župnemu upravitelju č. gosp. Dominiku Janež.

V Rim se je odpeljal presvetli gosp. knezoškof dr. Anton Bonav. Jeglič, da se je skupno z našimi romarji udeležil slovesne petindvajsete obletnice kronanja Leona XIII. Kakor čujemo, sta se odpeljala v Rim tudi presvetla gg. knez nadškof goriški Andrej Jordan in tržaški škof doktor Frančišek Nagl.

Premeščen je č. g. Valentin Sitar, kapelan v Šent Janžu, za kapelana v Šmarje Na njegovo mesto je prišel čast. gospod Josip Podlipnik, dosedaj kapelan na Dolih.

Prezentiral je prečast gosp. kamniški dekan Ivan Lavrenčič za župnijo Zgor. Tuhinj častitega gosp. Ivana Štruklja, beneficijata v Šmartnem pri Litiji.

Župnija Trata nad Škofjo Loko je podeljena župniku v Črnem vrhu, č. gosp. Iv. Čebašku.

Častnim članom imenovalo je slov. delavsko društvo v Hambornu na Pruskem preč. o. Kasijana Zemljak, frančiškanskega gvardijana na Sveti Gori pri Gorici.

Dva vodtelja socialnih demokratov umrla. Znani krojaški mojster Franc Železnikar se je v svoji delavnici — obesil. Ko so ga našli, je bil že mrtev. Mož je bil v zadnjem času na umu bolan in je živel v revščini. Svoj čas je bil strasten socialni demokrat, ki je bilo tudi vzrok, da je šest let predsedel v ječi. — V bolnici pa je umrl nič manj strasten soc. demokrat Rok Drogenik; omračil se mu je duh, ušel je skozi okno, pozneje vse razbil, kar mu je prišlo pod roko. Končno je umrl v blaznosti. Bog jima bodi milostljiv!

Naše slike.

V današnji številki „Domoljuba“ prinašamo v proslavo petindvajsetletnice papeževanja Leona XIII. več slik, ki naj bi po svoje pripomogle, da se v teh dneh verni Slovenci vsaj v duhu mudé v večnem mestu. Na prvi strani vidite sliko starčka Leona XIII., kakor približno izgleda sedaj v tej visoki starosti. Napis: „Pater sanctissimus“ pomeni: sveti oče, letnici 1878 - 1903 dobo papeževanja. — Druga slika predstavlja Leona v slovesni cerkveni opravi s papeško tiaro (trojno krono) na glavi. — Na tretji sliki vidite upognenega starčka, ko ravno stopa v kočijo, da se odpelje na izprehod po vrtu. To je vaticanski jetaik Leon XIII., kateremu so sovražniki od vsega svetnega posestva pustili samo še ta — vrt. — Ostale tri slike nam predstavljajo: Cerkev sv. Petra s trgom pred cerkvijo, notranjščina cerkve sv. Petra in trg sv. Petra na dan papeževega jubileja. Znano je, da je cerkev sv. Petra, prvostolnica krščanstva, največja cerkev na svetu. V njej je toliko prostora kot v 26 največjih cerkvah na Kranjskem skupaj in 60 do 70 tisoč ljudi pozdravilo je v njej v torek sv. očeta z burnimi klici: Slava Leonu XIII.!

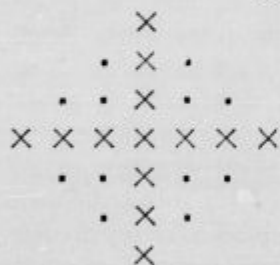

Za smeh in kratek čas.

Berač (ki je dobil kos pečenke): „Bog vam plačaj, usmiljena gospodična! Ali ste sami spekli pečenko? Gospodična: „Seveda.“ Berač: „Tako, potem mi pa le brž dajte še en groš, če ne grem k vašemu zaročencu, in mu povem, kakšno snedenko bo dobil, ako vas vzame.“

Gostilničarka: „No, gospod nadgozdar, ali vam naša kava ugaja?“ Nadgozdar: „Na tem okroglem svetu ima vsaka stvar svojo dobro in slabo stran. Vaša kava ne dela izjeme.“ Gostilničarka: „Kako mislite, gospod nadgozdar: katero dobro stran ima kava?“ Nadgozdar: „Da ni nič cikoriije v nji!“ „In katera je slaba stran?“ „Da ni tudi nič kave v nji!“

Demant.

Na označene prostore postavite 4 a, 6 e, 1 g, 2 k, 2 l, 3 n, 2 o, 1 r, 2 s in 2 v in sicer tako, da dobite v drugi, tretji, peti in šesti vrsti počez in od zgoraj navzdol enakoglasce se besede naslednjega pomena: ena izmej za izpoved potrebnih reči, dičijo vladarje, je vsa-

komur ljuba, žensko ime.

Prav rešene besede Vam potem povedó, kaj se bere v obeh srednjih vrstah.

Besedni uganki.

(Priobčil Fr. Stamol.)

I.

- soglasnik
- domača žival
- rokodelec
- trg na Štajerskem
- del sveta
- žensko ime
- dela veselje
- denar
- denar
- reka
- soglasnik

II.

a	a	č	e	del voza
e	k	l	l	domača žival
l	l	o	o	jed
o	o	r	s	obrtnik

Rebus.

in in in jset ,əɾəɾ, Anica L^{dan}A
 in in jset
 Japan' „tepež Aleš'
 o, + a e e e e e
 e e e
 e e e e e ga.

Rešitev ugank v zadnji številki.

Besedne uganke.

I.

Štiridesetdanski post.

II.

Slava Leonu!

III.

Tri krone za darilo.

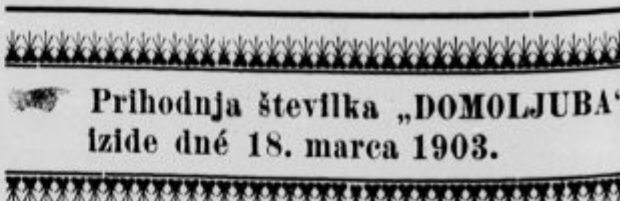
Računska uganka.

Najkrajša in najpraktičnejša rešitev je ta - le: Prijatelja napolnita vsak svojo steklenico. Od petih litrov spije prvi en liter, nato pa podá prijatelju steklenico, da mu jo iznova dotoči. Tako imata vsak šest litrov cvička.

Rebus:

1. Donava je velika reka.
2. Nazaret.

Vse so prav rešili: Anton Šraj in Mibael Turk na Blokah; Anton Melik in Filip Marješič, dijaka v Ljubljani. -- Samo za »tri krone« se je pobrinilo devet rešilcev in so jih res vsi prav dobili »za darilo«. Njih imen pa ne smemo priobčiti, ker bi sicer ne bili »mož beseda«.

Prihodnja številka „DOMOLJUBA“
 izide dné 18. marca 1903.

Loterijske srečke.

Linc.	21. februarja	37	89	32	42	70
Trst.	21. februarja	84	17	73	52	21
Dunaj.	28. februarja	16	29	25	3	12
Gradec.	28. februarja	13	8	1	78	77